

PROGRESUL

Abonamentul:
Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Păstrarea.

Ți-se rupe inima cînd vezi țărancele noastre, mai ales înainte de sărbători, venind la oraș, deghinate cu coceni de porumb, dovlecei, salată, ouă, giște etc. ear gologanii ce-î capătă, îi dă pe „măreții“, vîrsîndu-și sudoarea în buzunarul celorce trăesc ușor de pe spinarea lor. Muerile cheltuesc cu nemilinta la oraș, pe fleacuri muerești, bărbații cheltuesc acasă în sat pe beutură, pe procese și pe alte nebunii. Cîți țărani d'ăi noștri n'au ajuns la sapă de lemn, neștiindu-și chivernisi rodul ostenelelor, adecă nefiind de dați a-și păstra agoniseala. Și încă un cusur. Țărănimea noastră din valea Cărașului mai are și mania zidirii; își ridică case de locuit nepotrivite cu starea lor, ceiace arată îndeajuns nenumăratele case nesfirșite, dărăpănite, deplîngînd prostia stăpînului care nu-și cunoaște puterile cînd s'apucă de zidit. Ba și dintre ceice izbutesc a-și termina o zidire, fără datorii, în scurtă vreme cheltuindu-și toți banii, se pomenesc prinși în vîrșia datoriilor făcute pentru traiul vieții, ear casele ajung vindute la tobă.

Poporul nu-î datat la păstrare, și fără păstrare nu se ajunge la creang verde.

Mizeria asta, ce roade ca molile la temelia viitorului nostru, se observă aproape în aceeași măsură și la intelectualimea noastră.

Cum e la țaran „soba mare“, cea mai mare și mai frumoasă odaie, care o ține pentru praznic, ori pentru a primi pe cineva cînd îi vine în casă, ear familia întreagă doarme și pe jos, în odăița cea mai mică, prin cerdac, uneori și cu vitele în grajd. Totastfel și cînd intri în salonul parvenitului, te izbește neînțelepciunea cu care sînt încărcate mobile scumpe, așezate clae pe grămadă, nu pentru comoditatea casnicilor, ci mai mult pentru a arăta rigid semnele bogăției, mai mult pentru a scoate ochii celor siromani.

Ear cum cheltuesc fără treabă țărancele, tot așa cheltuesc și cucoanele, cari deasemenea unele trag și dela gura copiilor pentru a se putea întrece cu altele în pălării și fuste care din care mai scumpe.

În cite case nu se dă mai mult pe îmbulzeala de dinafară, decît pe tihna și mulțumirea lăuntrică, be chiar și decît pe educația copiilor.

Eată de unde vine tristul fenomen, că la noi Români rar se pomenește că bogăția unei familii să se perpetueze până în a doua-treia-patra generație. Nefăcîndu-se rațional educația copiilor, în cele mai multe cazuri, deja la primul genunchi, copii bogătașilor ajung pe drumuri. În Franța bunăoară, cum și pe alocurea în țările culte, trecăto-

rul poate citi pe frontispiciul multor case d'ale burghezilor firme vechi, de sute de ani, trecute prin moștenire dela moși-stramoși la nepoți și strănepoți până la a cîtelea și mai cîtelea generație.

Eată cum păstrarea ni-se prezintă ca o problemă mare, care ar fi să ne dea mult de gîndit; mai mult decît multe alte chestiuni mai gîdilitoare pentru moment, dar de o neasămuit de mai mică valoare întrînsă.

Am ajuns însă vremea, cînd foile sociale-culturale, cum e și „Progresul“ nostru, care, potrivit programului anunțat în primul său articol de îndrumare, se străduiește a arăta cu degetul scăderi atît d'ale țărănimii cît și d'ale cărturării noastre, ieșită și ea tot din țărănime, să fie osîndit de mulți cari își pretind locuri de înainte ședere în societate, a se zvîrcoli vecinic în o neatențiune atît de condamnabilă a celorce ar fi datori, ca și noi, să pună umărul la progresul neamului pe toate terenele, nu numai pe terenul care aduce numai unora mărire deșartă.

Dar, cum zice Neamțul: *Nichts ist so fein gesponnen...* nu știu cum le va fi celor ce astăzi nesocotesc orce ideie venită din altă parte, în ziua judecării de apoi...

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Dece atrag crimele.

Scipioane Sighele e ucenicul lui Lombroso și a publicat de curînd o carte „Literatura și crimele“, ear și mai decurînd a publicat în „Le Matin“ un articol cu titlul de mai sus, căutînd să ne deslușiască faptul că dece crimele atrag așa de mult pe oameni și îi interesează.

Sînt, zice Sighele, inși superficiali, cari se miră și se supără că publicul se dă în vînt după povestiri de crime și că urmărește, cu o încordare bolnăvicioasă, în ziare amănuntele. Dar cercetătorul sutletului omenesc nu se miră. Se știe, sau cel puțin ar trebui să se știe, că sufletul omenesc îl atrag crimele, cum magnetul atrage ferul, și că lucrurile grozave și nelegiuite ne turbură mai mult închipuirea decît cele cuviincioase și simple. Povestirea biblică are mult adevăr în ea: roadele din pomul Răului sînt mult mai atrăgătoare decît cele din ale Binelui.

Nu știu dacă popoarele fericite nu au istorie. Dar știu că s'a scris puțin despre oamenii cari trăesc în liniște și fericire. Poate că-î admîrăm, dar numai în taină, și-î învălim în acel vâl de luare în rîs, prin care privim tot ce e simplu, sănătos și normal. Aceste chipuri sînt pentru noi prea necolorate, prea lafel, căci ochiul nostru caută lucruri mai rari, mai îndrăznețe, cari ne pricinuesc pentru slava lor oareși-care invidie, sau prin îndrăzneala lor, fiorul fricii, sau prin răutatea lor, zguduitorile greazef.

Înainte de a învinui acest lucru, am face

bine să-î înțelegem. Dacă vom căuta cu luare aminte, vom afla că pricina acestui farmec ce-l are răul, a acestui interes pentru istoriile de crime, nu e nici ceva josnic, nici bolnăvicios.

Interesîndu-ne de crime, nu ne mărturisim că ne interesăm de noi înșine, căci crimele dintr'o epocă aruncă lumină vie asupra spiritului obștesc al aceluși timp. Vedem că crima e numai oglindirea vieții noastre, destăinuitorul obiceiurilor noastre, simbolul patologiei a ce mugeste în fundul fundului inimii noastre, a ce tremură în toate celulele creierilor noștri. E ca frigurile, cari arată fazele boalei noastre și totodată slăbiciunea organismului nostru. E o sondă cu care aflăm cit de adîncă e morala noastră, dupăcum umbra e măsura formeii.

E deajuns să punem alături crimele de azi cu cele de altădată și vom vedea că din vremurile cele mai depărtate până azi criminalii cei mari au fost supuși înriuririi timpului lor, cum sînt cu toți, și că aste înriuriri se arată și în felul crimelor.

Așa în timpul civilizațiilor celor vechi, cari se rezimau pe dreptul celui mai tare, în care lupta pentru viață se purta mai ales prin putere, în care puterea politică se căștiga cu armele și cu flotele de război, — toată criminalitatea ce se datorește puterii mușchilor și se arăta sub formă de omor, răpire cu arma'n mină, și în alte silnicii.

Cînd civilizația și-a schimbat temelii și s'a așezat pe minte și judecată, cînd lupta pentru trai a început a se face prin minciună și înșelăciuni, cînd puterea politică se căștigă prin bani și nu cu armele, crimele au început și ele a fi

mai puțin brutale. Nu se datoriau atîta mușchilor, cît creierului, vicleniei: furtul, înșelăciunea, falsificarea.

Și cu timpul se schimbă nu numai felul crimelor, dar și orientarea lor morală. Așa, în vrsta de mijloc, cînd religia și superstițiile domniau, împreună cu frica de lumea cealaltă, delirurile singeroase ale tuturor degenerațiilor aveau un fond religios, astăzi, cînd teoriile științifice au toată puterea, faptele nebunilor și criminalilor au adeseori culoare științifică.

Bineînțeles, nu urmează de aci, că trebuie să învinuim știința, cum fac unii reacționari orbiți, cari uită că judecînd astfel, ar trebui: să învinuim religia și teologia de o mulțime de crime din alte vremuri.

Trebuie decît să pricepem, că printr'o legătură firească, în fiecare epocă crima ia forme deosebite, potrivit cu spiritul timpului și cu treapta de dezvoltare, pe care sufletul omenesc se află și că condițiile mediului istoric lucrează asupra ei.

Dacă ne întrebăm, prin ce se caracterizează criminalitatea de astăzi, vom primi răspunsul trist și foarte însemnat, că în toate țările civilizate criminalitatea se caracterizează prin sporirea numărului criminalilor nevristnici.

O armată de criminali, alcătuită de copii, cari n'au trecut de 18 sau 20 de ani, o armată de criminali tineri, care sporește din zi în zi, eată semnul primejdios și dureros al veacului nostru.

Tinerimea noastră e bolnavă, tinerimea noastră e pingărită. Și această boală a tinerimii se arată nu numai prin crime, dar și prin sinucideri. Numărul sinucigașilor tineri crește din zi în zi.

Reflecții la o notiță.

Eată că-mi vine în căsuța românească, cu două pahare de florii, un covor pe pat, niște cărți dătătoare de viață, legate în roșu-galbin-albastru, ce alcătuiesc întreg bogățul meu, al unei Române uitată de ai săi; eată că-mi vime și s'așază pe singurul fotoliu ce-l am în colțul odăiții, și vorbindu-mi cu înțeleciune, în limba ușoară, respectată a lui Chichindeal, Barnuțiu și C. Ioanovici, „Progresul” nostru. Valeo Doamne, rău se vor fi speriat cititoarele de o mică vestire din cronică, în care cu vorbe puține lucruri grave spune. În abia trei rânduri ne indică o prăpastie amenințătoare.

Constatarea „Progresului” că „În Oravița și în întreaga Valea Cărașului femeia română nu contribuie cu nimic la înaintarea neamului”, a dat alarmă nu numai în strimtoarea casei mele, ci, cred, și în îngustimea sufletelor celor ocărite.

Oh, dragi surorile mele Bănățence, vestea aceasta din „Progresul” mi-a zguduit sufletul din temelii. Se poate că Bănățencele noastre să nu contribuie chiar cu nimic la înaintarea neamului? Se poate? Dacă e fapt, atunci să nu fie cu supărare, dacă iau și eu cuvântul întru apărarea surorilor mele îndepărtate.

Autorul notiței cu pricina va fi poate vr'un om mai tânăr; nu cunosc în Oravița pe nimeni personal. Orcine ar fi însă acuzătorul, ca o soră mai bătrână întreb: Au Orăvițencele, și ortacele lor bărbați cu ambiție? Se știe doar' că la noi la Români toate mișcările femeilor sînt pornite de bărbați; orce izbîndă a femeilor se datorește bărbaților. Chiar și cele înălțate, cadelnitate, aureolizate, prezidente de reuniuni și cercuri literare, toate femeile și fetele noastre sînt ridicate, laudate, chiar și prin București perindate, earășii și earășii prin bărbații, frații, mirii, unchii lor; nicăiri la noi femeia singură nu poate rosti nimic fără ajutorul bărbaților. *Asta să se știe!*

Femeia, la noi, fie cît de ingenioasă, cît de entusiasmata pentru binele obștesc, dacă nu are parte a fi ajutată de vaza și

Gîndeam, că scriba de viață poate încolți numai în acei, cari cunosc viața și toate înșelăciunile ei. Și acuma vedem, că se omoară la 15, la 10, la 6 ani chiar! Cine să-și închipue furtuna ideilor prea marf în acești creeri prea mic! Cine își poate închipui suferințele acestor suflete de copii înainte de fapta cea groaznică.

Lucrul are de bună samă multe pricinii pe cari nu le pot arăta într'un articol de ziar. Dar voi arăta pe aceia care mi-se pare cea de căpetenie.

Astăzi aproape nu mai sînt copii. Copii noștri prea trăsesc la fel cu oamenii vristnici și împreună cu aceștia. Întră prea de timpuriu în viață sufer prea din vreme de zguduiturile vieții noastre înfrigate, prea curînd simt zguduiturile și ațitările, de cari n'ar trebui deloc să știe.

Toate sînt astăzi pripite, truște și sufletește. Legea noastră cea mare este: graba. Urmărim nimicirea pedecilor vechi: a timpului și a spațiului cu o grabă nebună.

Și sîntem pe cale de a nimici, sau cel puțin de a secătui, copilăria.

Cum îmbătrînim noi înainte de vreme, tot astfel și copii noștri ajung vristnici prea repede. Sub înriurirea unor întipării prea înalte pentru vrîsta lor, fără a avea puterea și statornicia trebuitoare.

Și din această rupere de ecilibru între legile naturei și cerințele bolnăvicioase ale veacului, dincontra zicerea între puțință și voință se naște în sufletul copilului drama, care după împrejurări și după felul copilului se chiamă crimă ori sinucidere, dar și într'un caz și celalalt arătînd, că veacul nu mai găsește vreme să fie tînăr.

poziția socială a bărbatului, n'ajunge la nimic. Eată deci, că vina rezidă nu în femeii, ci tot în bărbații noștri. Ei au să țină spatele pentru orce ocară ce li-se aduce femeilor române. Eată cum trebuie întoarsă fraza din notița din „Progresul”, care trebuie respinsă și aruncată tot în circa bărbaților, culpabil pentru nepasarea femeilor — și din Oravița și jur și de pe alocurea.

O înstrăinată.

CORRESPONDENȚĂ.

Bocșa-mont, la 11 April 1910.

Onorată Redacțiune,

Zilele trecute a reposat învățătorul pensionar din Doclin *Pavel Musteș*, care a servit în această comună 42 ani. Învățător din școala veche și-a închinat viața bisericii, școlii și neamului său românesc cu adevărată iubire și credință. În duhul păcii și al solidarității ce domnește în numita comună între popor, se reoglindește firea și spiritul reposatului. La înmormîntarea defunctului încă s'a dovedit stima și iubirea de care s'a bucurat în viață, căci pe lângă poporul din comună, 6 preoți în frunte cu administratorul tractului Bocșa montană *Petru Ieremia*, apoi 6 învățători au luat parte, cari au ridicat și dus coșciugul de metal dela locuință până la biserică. Aci, după terminarea ritualelor, adm. protopresbiteral a ținut panegiricul într'o vorbire aleasă, ear în fața școlii, primarul Bocșei montane, *Ioan Marcu*, ca învățător pensionar în numele corpului învățătoresc a adus tributul de stimă și iubire neuitatului coleg și ortac de muncă asuduă. Chorul plugarilor, compus din foștii elevi ai decedatului, sub conducerea preotului Șandru din localitate, a executat cîntările responsorii.

Pe reposatul îl deplînge soția, fida sa și ginerele său *Ioan Pepa*, protoprosbiter în Buziaș cu încă două surori și număroase rudeni, cărora și pe această cale, le transmitem sincere condoleanțe. Reposatului fie-i țărîna ușoară și memoria neuitată!

Coresp.

IGIENĂ.

Culoarea ochilor.

În poezie ochii joacă un rol important. Pe surd ori muț, pe cel lipsit de gust, ori de miros, n'am auzit să-l compătîmiască lumea așa tare ca pe orb; poeziilor nu consacra acelora poeziilor duioase ca acestuia. Unii poezii nici n'ar fi scris, ceiace au scris, fără a atînge acest sublim organ al corpului nostru, ochii. În 61 de poezii ale lui Eminescu se amintesc ochii mai mult decît de 100 de ori, ear în cele două tomuri ale lui Bolintineanu aproape de 150 de ori. Eată și o mică colecțiune alfabetică de epitetale ochilor:

adânci ca marea
albaștri
amoroși
aprinși de visuri
arzători
arginții
blînzi
biruitori
calzi
căprui
căzuți în cap
cerești
crunți
dezmerdați
dîrji
drăgălași
dulci
ebeți
extaziați
farmecători
fiaștri cerului
flacări de lumină
flămînzi
frumoși
fulgerători
galeși
geloși
gogoneși

groaznici
înflorați
înflăcărați
înfocați
înspirați
întunecați
lacomii
lăcrămitori
lăcrimați
lași
lotroși
lucitori
mari
mîndri
minunați
mirază de albaștri
ochiori
muri
negri
ochi aprinși de flacări
ochi columbei
ochi de ghiară
ochi de amor roați
ochi de mure
ochi de porumbiță
ochi de vultur
ochi ce poleesc
ochi ca seninul cerului
ochi ca două stele

ochi ca doi luceferi
ochi ca din basme
ochi plini de eres, de foc divin, de spaimă, de un riu de rouă, de văpae, de viață, ochi topiți de induioșare
ochi topiți în lacrimi
păgini
păinjenii
perfizii
plingători
plecați
plutitori
potoliți
purtători de pace
răpiți din mare, din cer
rătăciți
ridicați
săgetători
scînteători

sălbaticii
senini
șerpii
stînși
strălucitori
tineri
trădători
trîști
triumfali
ucizători
umezi
vinzători
vineți
verzuți
vicleni
vii diamante
vii veorele
vii
vioi
vorbăreți
vorbitori
visători.

In arte. Sculptorii negligă ochii, desigur că pe motiv că nu le stă în puțință să le dea o formă mai expresivă. Bulbul ochiului e un simplu glob fără expresiune, fiindcă nici măcar semn de corneă transparentă nu este, sau aceasta se semnalează numai prin o gardină săpată pe bulb, ear pupila prin o mică excavațiune, care dă ochiului un aspect ceva mai viu. Astfel de aspect au și ochii acelor orbi a căror corneă este pestot acoperită cu albeață (leucom), și numai într'atita se cunosc căs de om viu, întrucît posed facultatea mișcării. Unii sculptorii dau ochilor un aspect mai expresiv prin sfredelirea ochilor într'o dimensiune care corespunde corneei, dar aceasta earășii e ceva nenatural, neexistînd în realitate asemenea ochi. Zoologii sînt mai practici, căci aplică ca și oculiști ochii artificiali (protesa), prin cari dau animalelor umplute cu pae de prin muzee un aspect mai viu. Se poate însă că la statuetele antice, colorate, care par a fi fost în prepoderanță — vezi: Conv. Lit. Odobescu „Iconografia lui Traian” — să fi fost îngrijită mai bine și expresiunea ochilor. De aspectul viu ce-l dau asemenea chipuri cioplite, colorate ne putem convinge la figurife de prin bisericile catolice.

Ceiace totuși iau în considerare și sculptorii, și cu drept cuvînt, este: lărgimea deschizăturii pleopelor, ținuta acestora și a sprincenelor și direcțiunea ochilor. O mărime potrivită a ochilor, le mărește efectul.

Pictorii sînt mai fericii în privința ochilor, că le pot da o expresiune mai mare, dar și ei cultivă mai cu folos părțile învecinate ale ochiului. Modelele cele mai admirabile în privința ochilor sînt madonele lui Rafael. Aci se perde și cea mai mică urmă de rigiditate de fantom a bizantinilor, de altă parte sînt scutiți ochii și de estasa ce le-o dă Murillo. Sprincenele sînt subțiri ca trăsura de penel, formînd un semicerc. „La madona sixtină a fost greu de idealizat deschizătura completă a ochiului mamei și a copilului de tot nud” (Portig). O mică divergență relativă a bulbilor, semnalează o meditare debarasată de împrejurimile pămîntesti.

Dr. Gheorghe Grăiniceanu.

ECONOMIE.

Industria casnică.

Arhiducesa Isabella, de 15 ani, se îndelentește cu încurajarea industriei casnice în Ungaria, fiind ea în fruntea societății din Miază-noaptea Ungariei cu biuroul la Pojon (Pozsony, Presburg) pentru ocrotirea muncii femeilor și a-i da puțință de desfacere cu preț.

Acuma, înființîndu-se o societate în țeara întregă, a rugat-o să primească președinția.

A primit și a arătat cum înțelege să lucreze de ce principii se va călăuzi:

Arată că lucrarea societății e o *faptă patriotică*. „Industria casnică”, zice ea, s'a bucurat în totdeauna de simpatia mea cea mai caldă, și interesele mi-a sporit mereu, cucit mai mult am avut prilej să-i prețuesc însemnătatea, nu numai din pricina însemnătății ei *artistice*, căci e adevărată comoară de artă, ci și din a *înriuririi ei culturale și economice în popor*. Ca artă, în stare de a se dezvolta și a înălța gustul poporului, industria casnică îndeplinește o menire culturală foarte de

seamă, ca muncă industrială, în stare a îmbunătăți starea materială a poporului, are o *putere educatoare*, deprinzând poporul la muncă și deci *ridicând prețul muncii*.

Astea sînt fapte dovedite prin fapte.

„În partea de miez-noapte a țerei noastre se află de 15 ani o ligă pentru ocrotirea industriilor casnice, care prin sprijinul ministrului de comerț și sub conducerea pricepută a doamnelor, a dat foarte frumoase foloase. Am putut cunoaște însemnătatea industriei casnice: pe deoparte de pe progresele lucrărilor în privința artistică și tehnică, ear pedealta de pe gustul din ce-în-ce mai mare ce poporul arată de-a munci în această privință și deci de pe plata din ce-în-ce mai mare ce se câștigă prin această muncă.

„Această lucrare culturală trebuie să se întinză asupra țerei întregi. *Trebuie să căutăm pretutindeni urmele și rămășițele artei populare a timpurilor de mult trecute*, oriunde le aflăm, și păstrîndu-le caracterul național, trebuie să deprindem poporul cu munca sistematică, industrială, a acestor urme și rămășiți, nu ca *inglingea*, ci cu totul sistematic. Trebuie să lucrăm spre a face ca aste lucruri artistice să poată găsi vînzători

„*Păstrarea caracterului național e condiția de căpetenie a păstrării caracterului artistic*. Ba, numai cu această condiție i-se cade ocrotirea, atît avînd în vedere valoarea năuntrică a acestei arte și caracterul nobil al motivelor, ci și din pricina că numai păstrîndu-și caracterul național va putea găsi cumpărători. Păstrarea caracterului național în industria casnică e foarte grea, dar e și lucrul cel mai de căpetenie.

„Nu trebuie să uităm acest lucru organizînd industria casnică artistică.

„Sînt unele ramuri ale industriei casnice, *carî produc în mare*, și deoarece această industrie capătă numai atunci rost cînd dă de lucru la foarte întinse păturî sociale, la mîi de familii, de aceea trebuie să le organizăm și pe acestea și să le găsim desfacerea. Trebuie să le organizăm pe temelie comercială, cu ajutorul comerțului, cărui și pînă acuma i-se datorește atît de mult“.

Prin încurajarea aceasta, nădejduște că va stavili întrucîtva emigrarea în străinătate.

Mulțumește autorităților pentru dragostea cu care au dat sprijin societății pînă acuma.

Dela Gîrliște.

În satul Gîrliște, cu o poziție pitorească în Valea Carașului, a fost Duminecă o zi mare.

Săteni, oameni mai cu stare, și jertfelnici pentru scopuri filantropice, au adunat între ei bani și au cumpărat la biserică clopote noi în suma de 6000 cor.

Duminecă la slujba mare s'a ofiat tînosirea acestor clopote noi, prin preoții *Axente Popovici* și *Petru Birnaz* (Secaș). Satul întreg, în haine de sărbătoare, s'a adunat la biserică. Tineretul constituit într'un frumos banderiu de călăreți au ieșit la marginea satului într'un împinșarea nașului acestei festivități: d. *Dr. Ion Nedelcu*, care a sosit dela Oravița, întovărășit de dd. *Dr. Liviu Cigăreanu* și *Gheorghe Jianu*, la începutul liturghiei. În biserică și la actul sfințirii a cîntat cu vervă chorul Gîrliștenilor, condus de inv. *Iancu Duda*. La sfîrșitul liturghiei a cuvîntat frumos și limpede inimosul preot *P. Birnaz*, ear după încheierea actului sfințirii a grăit blînd și pătrunzător preotul locului *Axente Popovici*, îndemîndu-și turma cuvîntătoare a se alipi cu țarie de legea strămoșească.

După terminarea ceremonialului oaspeții, și fruntașii poporului din localitate, au pornit în buibuitul treascurilor la casa ospitalieră a preotului *Axente Popovici*, o casă cu trecut istoric, din care au răsărit atîția povătuitori, începînd dela un ministru al țării românești, pînă la părintele *Axente*, cea din urmă odrașlă demnă de reputația înaintașilor săi a unei vechi familii de cărturari bănațeni. La masa preotului, care a avut prilejul a găzdui în casa sa pe mulți fruntași d'af noștri, s'au ridicat și mai multe toaste pentru bunaînțelegere între preot și credincioși, pentru armonia sătenilor, pentru oaspeți, pentru președintele comitetului d. *Micu Lepa* și prim epitropul *A. Crîstun*, *Valeriu Stîngu*, *Gheorghe Duda*, pentru pregătitoarele bucatelor etc., ear cîntările și voea bună au produs un elan de însuflețire care nu se va uita curînd.

Rap.

FELURIMI.

Urzicile sînt socotite ca niște burueni sălbatice, fără a li-se cunoaște pretutindeni puterea vindecătoare și folosul economic. Urzicele tinere, ca mîncare (*Gemüse*) sînt nu numai gustoase ci și peste fire curățitoare de sînge. Urzicele sînt bune și ca nutreț pentru vaci, oi, porci și gîște. Urzici proaspete tocate, cum și sămînța de urzici coapte, amestecată cu făină de cucuruz ș. a. date găinilor ca nutreț, ajută ouarea mai timpurie și mai deasă. Ceaiul de urzici uscate, dizolvă flegma. Dar și mai binefăcătoare sînt rădăcinile de urzici uscate și tăiate măruntel.

Cit e de sănătoasă ceapa. La *Bellefontaine* (Ohio) a murit decurînd *Rebeca Duns* o femeie de 115 ani, care în toată viața ei a mîncat de douăori la zi ceapă, ceace și spunea pe față orcuî o întreba de secretul vîrstei ei atît de înaintate. De față mică s'a fost obișnuit cu ceapa, și chiar numai cu două zile înaintea morții a cerut ceapă de mîncare.

Convocare.

Din încredințarea conferinței ținute la 3 April a. c. convocăm adunarea generală constituantă a însoțirii pentru promovarea economiei, industriei și a comerțului la Români din comitatul Caras-Severin, carea se va ține *Joî la 8/21 Aprilie 1910 la 11 ore a. m.* în școala noastră conf. gr. or. rom. din *Caransebeș*; la care prin aceasta se invită toți sprijinitorii cauzei. Apelăm în special la sprijinul On. preoților și învățătorilor, rugîndu-i a veni în fruntea poporului, în al cărui interes voim a lucra. Ordinea zilei: 1. Desbatererea și votarea proiectului de statute. 2. Constituirea însoțirii.

Caransebeș, 10 Aprilie 1910.

Ioșif Balan, Dimitrie Beuca, Dimitrie Cîrpan, Constantin Căltun, Patrichie Dragalina, Andrei Ghidiu, Dr. Nicolae Ionescu, Gheorghe Jumanca, Nicolae Jumanca, Dr. Gheorghe Labonț, Aurel Moacă, Nicolae Marin, Aurel Nedici, Antoniu Sequens, Ioan Șușoiu, Gheorghe Socaciu, Petru Valușescu, Iuliu Vuia.

CRONICA.

Joî la ceasul 3. d. a. s'a ținut aici în Casina rom. o constătuire intimă a fruntașilor noștri din Oravița și jur, hotărîndu-se a se ține la Cacova în Dumineca Floriilor d. a. la 2 ore o adunare de popor pentru a se face și oficial candidarea de deputat național pentru cercul electoral al Oraviții.

La *Biserica-albă* a încetat din viață filantropul *Ion Perianu*, care neavînd copii, după ce a dăruit cît a dăruit și neamurilor, și-a testat întreaga sa avere, ce se cifrează la cca 100.000, bisericii gr. or. rom. din localitate, care la rîndul ei îl va pomeni din neam în neam ca pe un binefăcător care și-a iubit neamul și legea. Odihnească în pace!

Fostul deputat al Săchiî-mont. d. adv. *Dr. Aurel Novacu* a declarat și în publicitate, că nu mai primește candidatura.

La *Varadia* a trecut la cele eterne *Silvia Mioc*, soția harnicului negustor Eufrem Mioc. Odihniască în pace!

La edificiul teatrului nostru din localitate s'a decis a se deschide încă o ușă laterală, și a se introduce lumină cu acetilen.

Între elevii școalelor medii din Șoproș s'a descoperit o bandă de tîlharî, ajunși bandiți în urma citirii romanelor senzaționale despre haiduci.

Un recent recensămînt arată că în China sînt numai 165 milioane de locuitori, nu 400 milioane cum se credea pînă acum.

Incurînd va apare la Budapesta un ziar guvernamental sub direcția cunoscutului scriitor *Herczeg Ferencz*.

Un medic francez susține că pentru luptătorii de circ e mai potrivit regîmul vegetarian, care se dovedește a fi mai întăritor decît cel carnivor.

La *Gîrliște* a murit, doborît de o boală nemiloasă, împlîrul *Marius Duda*, fostul conducător al chorului. Fie-i țarina ușoară!

La *Saint-Chamond* anarhiștii au organizat manifestații zgomotoase împotriva prim ministrului francez *Aristide Briand*.

Datele statistice arată că în Rusia, unde se povestește că la *Port-Artur* ofițerii ruși pușcau cu dopuri dela sticlele de șampanie, într'un singur an au perit de beție 35.685 de oameni. Dumnezeu, ce-ți face beutura!

Fica unui arhimilionar american din *Baltimore* îndrăgindu-se de un țigan lăutar, a fugit cu el, lăsînd pe tatăl-său cu pumnii la inimă, ne mai avînd alt copil.

Din *Kopenhaga* vine vestea curioasă că doi copii de 14 ani s'au sinucis din dragostea reprodusă de părinții lor îngrijorați.

Luî *Blériot* i-s'a ridicat un monument la *Dover* în Anglia, unde a debarcat după întîiul său zbor din anul trecut peste canalul *Mîneciî*.

Loc deschis. *)

Citesc în „*Progresul*“ Nr. 15 că *Alexe Nafir* e intitulat curator al Mănăstirii „*Călugăru*“. Ce curator? D-nealuf n'are nicio slujbă, deci niciun titlu la Mănăstire.

preot *Valeriu Dabici*.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu respunde.

Mai nou.

La încheierea foii primim prin telefon știrea înveselitoare, că Majestatea Sa Prea bunul nostru Monarh s'a îndurat prea grațios a întări alegerea nou alesului nostru Episcop Dr. MIRON E. CRISTEA.

Întru mulți ani Stăpîne!

Bibliografie.

In atențiunea domnilor învățători!

Între cărțile menite a îndruma pe învățători într'un a satisface pe deplin cerințelor noiei legi școlare cu privire la progresul în limba maghiară, fără îndoială ediția a II-a a cărții „*Manual (curs metodic) pentru propunerea limbei maghiare...*“ după *Dr. A. Schullerus de I. Popovici*, ocupă loc de frunte. Ținînd cont de noul plan de învățămînt, acest manual arată pas de pas calea și metoda de urmat pentru a ajunge cu siguranță la rezultatul dorit. Modelele de prelegeri pot servi drept îndrumare și celor mai slabi în ale metodicî și chiar un învățător, care nu posedă perfect limba maghiară, se va perfecționa însuși propunînd după acest manual.

Se poate comanda dela editorul *W. Krafft* din *Sibiu* (*Nagyszeben*) pentru prețul de *Cor. I. —*. „*Carte de citire și gramatică maghiară*“ de aceeași autori, partea II B. va apare încurînd în ediție nouă, precum și un adaus la partea I.

A apărut în „*Biblioteca pentru toți*“ *Din problemele vieții* de *G. Aslan*. O lucrare filozofică trebuie neapărat să fie scrisă într'o formă mai puțin greoaie și severă decum sînt scrise obișnuit lucrările de filozofie. Expunerea trebuie să fie mai simplă, construcțiile și expresiile mai populare, documentarea prin pilde înțelese, mai abondentă, pentru că numai așa lucrarea poate fi pusă cu folos la îndemîna tuturor celor cu o mai slabă cultură generală. Calitățile acestea le intrunește cu prisosință lucrarea d-lui *G. Aslan* „*Din problemele vieții*“. Printre capitolele acestei folositoare, și foarte instructive lucrări, citim *Problema destinului omenesc*. *Viața*, după *Maxim Gorki*, *Natura* și *viața*, după *Guyau*, *Tristețea contemporană*, *Pesimismul*, *Constituția morală*, despre educație. *Fericirea*. etc.

În literatura noastră, așa de săracă în lucrări de popularizare a cunoștințelor din filozofie, lucrarea d-lui *G. Aslan* e bine venite. Prețul 30 bani.

Editor proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor responsabil: *Alexandru Purgariu*.

ANUNȚ.

Avizez On. public din Oravița și jur, că am la îndămină toate mijloacele de a putea servi cu promptitudine, și prețuri culante, pe oricare doritor de a-și zugrăvi odăile, cu mostre moderne, ori cu motive românești de cel mai exagerat gust.

Cu stimă

JOSEF SZALAY, zugrav

in casa proprie, subț Zidu-al mic.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări de viață și asigurări încontra fecului și încotă grădinei etc. în condiții foarte favorabile. Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor. Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de ai noștri de toată încrederea.

Anunț.

Acții d'ale băncilor
din Oravița și jur
le cumpără cu prețuri culante, reclamând
10-14 oferte în scris,
Johann Belgrader și fiul
— ORAVIȚA. —

Farmacia
„La Sf. Gheorghe“
— Oravița —

visa-vis de prăvălia lui R. Goldstein
în strada principală.

In farmacia mea, arangeată modern, se capătă
tot soiul de medicamente și
diferite parfumuri franceze,
engleze, pudră, săpunuri

și alte articole de tot felul atât pentru
terance, cât și pentru damele de elită
Cu distinsă stimă

ADOLF GROS
apotecar.

Anunț.

Cele mai bune, mai moderne și
mai durabile

== ghete și cizme ==

numai la mine se pot căpăta. In magazinul
meu am tot felul de ghete, lucrate exclusiv
în atelierul meu.

După comande pregătesc ghete ameri-
cane, vinătorești, ortopedice și alte
feluri de ghete de cea mai bună ca-
litate, ca: ghete de tină, camașle,
ghete de zăpadă, ghete comode, etc.

Prețuri solide și moderate.

x-34

Cu stimă

BENEDICT CSONGĂR
— Oravița. —

De vânzare o mașină de cusut
pentru păpușări cu prețul de 50 cor.

Un ucenic (șagirt)

din casă bună, care să aibă și școală în-
destulitoare, se primește la

MAX SITTNER

timplărie (Tischler) de mobile și pentru zidiri
în Oravița.

Ghete — Kobrák

Au sosit

cele mai moderne

costume pentru domni,

costume pentru băeți,

pardisiuri pentru domni,

pardisiuri pentru băeți,

Gulere pentru domni,

gulere pentru băeți,

Ghete pentru domni,

ghete pentru dame,

ghete pentru copii

Cravate, gulere, manchette

în magazinul bogat asortat la

IULIU WEISZ, ORAVIȚA

Ghete Tip-top.

AVIZ.

La timplăria Iohan Formayer
în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări
pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă
neavind depozit, costisitor, e în măsură a
lucra mai ieftin decit oricare. Pofțiți și vă
convingeți!

La

Tipografia „Progresul“

== în Oravița ==

se pot comanda

totfelul de tipărituri bisericesti, școlare, advocaționale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efectuează:

acții, cupoane, losuri pentru loterii

lucrate toate cu gust.

— Nădăduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. —